

**Midtre Nordland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
c/o Statsforvalteren i Nordland
Postboks 1405
8002 Bodø

Besøksadresse
Storjord
8255 Røklund

Kontakt
Sentralbord: +47 75 53 15 00
Direkte: +47
sfnopost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/midtre-nordland

Statskog Helgeland
Postboks 63 Sentrum
7801 NAMSOS

Saksbehandler Inge Sollund Ingvaldsen

Vår ref. 2013/8154

Deres ref.

Dato 23.02.2021

Saltfjellet-Svartisen - Dispensasjon for utvidelse av redskapsbu med overnattingsdel på Bredek - Statskog SF

Midtre Nordland nasjonalparkstyre behandlet deres søknad om å få utvide redskapsbua på Bredek, på sitt styremøte 12. februar 2021. På grunn av tekniske problemer i protokollføringssystemet ble det forsinkelser i utsendinga av vedtak. Vi beklager de problemer dette må ha ført dere. Følgende vedtak ble fattet:

Statskog SF gis tillatelse til å utvide redskapsbua ved Bredek i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, for å kunne ha mer hensiktsmessig oppbevaring av utstyr og mulighet for å dele av bygget til en redskapsbod og en oppholds og overnattingsrom.

Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskrifta for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark § 3 bokstav

a). Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Byggets ytre mål skal samsvare med søknad:
 - o Mål: 9,05 m x 4,10 m (+/- 10 cm)
 - o Areal oppad begrenset til: 40 m²
 - o Villmarkspanel eller tømring på veggene
 - o Jernvitrol skal ikke benyttes
 - o Torv på taket
 - o Rampe skal anlegges slik at den kan tas inn / vippes opp på vegg.
- Tillatelsen gjelder frem til 1. oktober 2023. Om arbeidet ikke er startet opp innen denne dato faller tillatelsen bort.
- Etter at arbeidet er avsluttet skal det ryddes opp rundt redskapsbua. Ubehandlet trevirke kan brennes på stedet. Øvrig avfall må fraktes ut.

Statskog SF gis også tillatelse til bruk av helikopter for å frakt av materialer og utstyr til utvidelse av redskapsbu.

Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskrifta for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark § 3 bokstav

f). Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder for transport av trevirke, materialer og utstyr til bygningsarbeidet.
- Det må hentes inn tillatelse fra Rana kommune

Nasjonalpark

Saltfjellet-Svartisen, Junkerdal, Låhko, Sjunghatten og Rago

Naturreservat

Blakkådalen, Storlia, Dypen, Semska-Stødi, Langvassdalen-Ruffedalen, Stor-Graddis og Junkerdalsura

Landskapsvernområde

Saltfjellet og Gåsvatnan

Med hilsen

Inge Sollund Ingvaldsen
sekretariatsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Rana kommune	Postboks 173	8601	MO i RANA
STIFTELSEN HELGELAND MUSEUM	Sjøgata 23E	8656	MOSJØEN
Statskog Fjelltjenesten	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Saltfjellet reinbeitedistrikt	Junkerdal	8255	RØKLAND
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	BODØ

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2013/8154-0

Saksbehandler: Inge Sollund Ingvaldsen

Dato: 29.01.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Midtre Nordland nasjonalparkstyre	6/2021	12.02.2021

Saltfjellet-Svartisen - Søknad om utvidelse av redskapsbu på Bredek - Statskog SF

Forslag til vedtak

Statskog SF gis tillatelse til å utvide redskapsbua ved Bredek i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, for å kunne ha mer hensiktsmessig oppbevaring av utstyr og mulighet for å dele av bygget til en redskapsbod og en oppholds og overnattingsrom.

Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskrifta for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark § 3 bokstav

a). Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Byggets ytre mål skal samsvare med søknad:
 - o Mål: 9,05 m x 4,10 m (+/- 10 cm)
 - o Areal oppad begrenset til: 40 m²
 - o Villmarkspanel eller tømring på veggene
 - o Jernvitrol skal ikke benyttes
 - o Torv på taket
 - o Rampe skal anlegges slik at den kan tas inn / vippes opp på vegg.
- Tillatelsen gjelder frem til 1. oktober 2023. Om arbeidet ikke er startet opp innen denne dato faller tillatelsen bort.
- Etter at arbeidet er avsluttet skal det ryddes opp rundt redskapsbua. Ubehandlet trevirke kan brennes på stedet. Øvrig avfall må fraktes ut.

Statskog SF gis også tillatelse til bruk av helikopter for å frakt av materialer og utstyr til utvidelse av redskapsbu.

Tillatelsen gis med hjemmel i verneforskrifta for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark § 3 bokstav

f). Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tillatelsen gjelder for transport av trevirke, materialer og utstyr til bygningsarbeidet.
- Det må hentes inn tillatelse fra Rana kommune

Saksprotokoll i Midtre Nordland nasjonalparkstyre - 12.02.2021

Styrets vedtak – enstemmig:

Som innstillingen

Bakgrunn

I brev datert 26. januar 2021 søker Tore Bjørnstad på vegne av Statskog SF om tillatelse til utvidelse av redskapsbu ved Bredek, slik at denne også kan dekke behovet for overnatting og oppholdsrom.

Statskog Fjelltjenesten har over mange år utført skjøtsel av slåttemarka på fjellgårdene på og rundt Bredek, delvis på eget initiativ, men også etter oppdrag fra forvaltninga (både tiltaksmidler og kulturlandskapsmidler). Midtre Nordland nasjonalparkstyre har de siste årene gitt 150 000,- til å finansiere deler av denne skjøtselen. Flere av engene rundt Bredek er nå klassifisert som nasjonal verdifull slåttemark. Statens naturoppsyn beskriver arbeidet som: «Fjelltjenesten har over mange år utført restaurerings- og slåttearbeid i Bredek-området. Det generelle inntrykket er at arbeidet er utført på en meget solid måte. Dette gjelder ikke bare den praktiske utføringen av skjøtselen, men også interessen og engasjementet som vises av de fra Fjelltjenesten som utfører arbeidet».

Helgeland museum eier byggene på Bredek, mens Statskog eier grunnen. Helgeland museum ønsker ikke at de gamle byggene skal benyttes til overnatting. Da dette både medfører stor slitasje på den gamle bygningsmassen, og at de ikke tilfredsstiller krav til rømningsveier.

I 2018 fikk Statskog SF i styresak 39/2018 tillatelse fra Midtre Nordland nasjonalparkstyre til å sette opp ei redskapsbu nordøst for gården. Denne er bygget av laftet tømmer, og ligger godt skjult i terrenget, slik at den ikke er til sjenanse på den historiske gården.

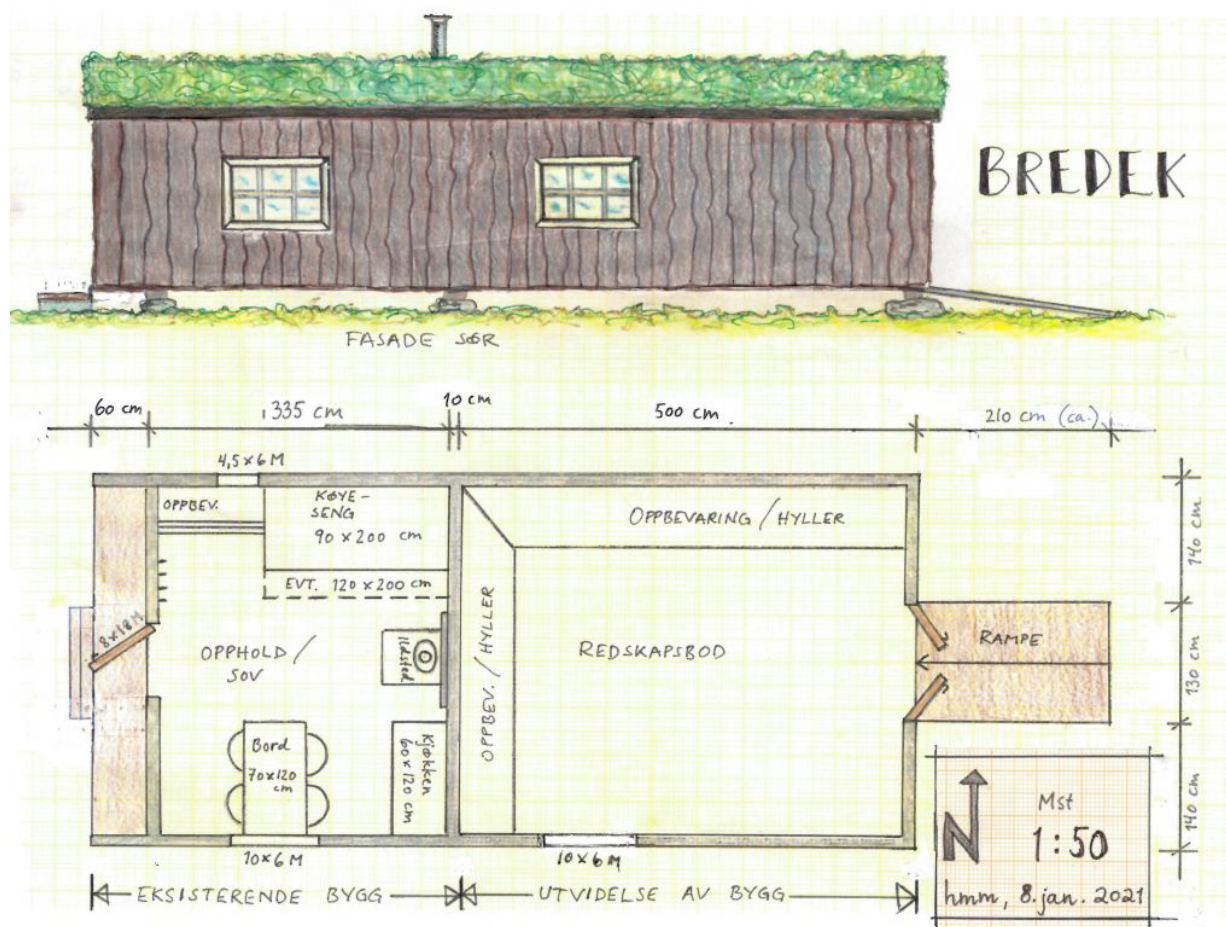

Bilde 1 Redskapsbu oppført i 2018. Styresak 39/2018. Plassering er markert med gul sirkel.

Bygget skulle primært benyttes til redskapsbu. Når muligheten til å benytte bygningene til overnatting forsvinner, ønsker Fjelltjenesten å utvide redskapsbua slik at de kan ha et eget overnatting-/oppholdsrom med oppvarming. Det er overnattingsdel på Granneset og det er ei åpen koie på Inner-Bredek.

Redskapsbua har også for liten inngang, slik at det er problematisk å få inn de største maskinene. Derfor er det et ønske om å utvide redskapsbua og. Statskog SF opplyser på telefon 29. januar 2021 at redskapsdelen må ha plass til to ordinære slåmaskiner, en større slåmaskin med tilhørende venderive, ryddesager, bensinkanner og en del verktøy som benyttes i forbindelse med slått.

Det nye bygget vil ha utvendige mål på 9,05 m x 4,10 m, i tillegg kommer en rampekonstruksjon i øst, hvorav 5 x 4,10m skal være redskapsdel og øvrig areal skal være overbygd inngangsparti og overnattingsdelen. Overnattingsdelen er 3,35 m x 4,1 m = 13,73 m².

Bilde 2 Plantegninger for omsøkt utvidelse.

Det nye bygget er planlagt å ha samme takvinkel og høyde som eksisterende bu, og hele bua skal kles med villmarkspanel som behandles med jernvitrol slik at det treverket får samme grå patina som gårdshusene ellers på Bredek. Det skal legges torv på taket (på sikt).

Det foreslås å settes inn to vinduer (ett som innfrir krav om rømningsvei) i oppholds-/overnattingsdelen, -ett vindu mot sør og ett mot nord. Det er også ønskelig med ett vindu i redskapsbudelen for å gi litt dagslys inn i rommet. Samtidig er det bra å bryte opp den relativt lange fasaden mot sør/ gården med to vinduer, med tanke på det estetiske.

Det er viktig at kulturlandskapet på Bredek, Inner-Bredek og Granneset blir holdt i hevd. For at slått og øvrig vedlikehold skal bli mest mulig hensiktsmessig i forhold til tidsbruk og at lagring av nødvendig utstyr skal fungere, søker Statskog SF om tillatelse til å utvide og endre bua som beskrevet.

Statskog SF kommer til å benytte seg av helikopter for å transportere inn materiell og utstyr, dersom de får tillatelse til å sette opp bua.

Grunnlaget for avgjørelsen

Brekke fjellgård ligger i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark i Rana kommune. Saltfjellet-Svartisen ble vernet ved kongelig resolusjon 16. oktober 2020. Midtre Nordland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for nasjonalparken.

Formålet med verneforskriften er å bevare et stort og sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a) et tilnærmet intakt høyfjellsøkosystem med det naturlige naturmangfoldet, herunder arter, bestander, naturtyper, landskap og geologi
- b) variasjonsbredden av naturtyper og landskap med nord-sørgrensen for en rekke arter
- c) et viktig økologisk funksjonsområde for fjellrev
- d) et variert og storslått landskap
- e) et av Norges største isbremmassiver, Svartisen, med avsmeltningsområder og glasiale løsmasseavsetninger
- f) deler av kjerneområdet for norske grotte- og karstforekomster med, med Pikhågan, Jordtullasystemet, Marmorslottet og Jarbrudalen med Russåga, Norges største uregulerte underjordiske elv
- g) de viktige våtmarksområdene Krukkimyrene og Riebbievaggi
- h) et referanseområde for å følge utviklingen i naturen.

I tillegg skal forskriften sammen med forskriftene om Gåsvatnan, Saltfjellet og Nattmoråga landskapsvernområder og Blakkådalen, Dypen, Fisktjønna og Semska-Stødi naturreservater bidra til å bevare et sammenhengende naturområde som også inneholder mange samiske og andre kulturminner.

Forskriften skal gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Formålet omfatter også bevaring av det samiske naturgrunnlaget.

Det er forbudt å iverksette virksomhet og tiltak som kan endre naturmiljøet i Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til ombygging og mindre utvidelse av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger.

Motorferdsel er i utgangspunktet forbudt, men forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til bruk av luftfartøy for transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger.

Forurensing og forsøpling er forbudt, samt lagring av materialer og gjerdeutstyr o.l. All bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet er forbudt.

Søknaden er også vurdert etter naturmangfoldlovens § 8-12

Vurdering

I styresak 67/2013 behandlet Midtre Nordland nasjonalparkstyre en felles søknad fra Statskog Fjelltjenesten og Helgeland museum om tillatelse til å sette opp et driftsbygg (redskapsbu) med overnattingsdel på Bredek. Nasjonalparkstyret ga da tillatelse til å sette opp driftsbygget, men søknaden om å etablere et oppholds- / overnattingsrom ble avslått. Det ble begrunnet med at nødvendigheten og behov for å etablere en slik funksjon ikke var tilstrekkelig dokumentert og begrunnet.

I behandlingen av saken står det at «i lys av at søknaden må behandles som dispensasjonssak etter § 48 i nml. konkludert med at nødvendigheten av å bygge et bygg som dekker behovet for lagring av maskiner, verktøy og utstyr er tilstrekkelig utredet og begrunnet i søknaden. Det vurderes ikke å gjelde behovet for å tilrettelegge en del av bygget til overnatting og med den begrunnelsen avslås denne delen av søknaden. I og med at Bredek er en fjellgård med verneverdige bygninger i et nasjonalt verdifullt kulturlandskap forutsettes byggesaken omforent med Nordland fylkeskommune som kulturvernmyndighet. Nødvendige tillatelser må også innhentes fra kommune og grunneier. I en eventuell ny søknad bør det gjøres rede for bruken av eksisterende bygninger hvor det er tilrettelagt for overnatting på Granneset, Bredek og Inner Bredek og hvorfor behovene ikke kan dekkes opp innenfor eksisterende bygg. Overnattingsbehovene for egne ansatte i forbindelse med drift/vedlikehold og andre som bidrar i tilretteleggingen av aktiviteter på fjellgårdene bør konkretiseres. Når søknaden er utdypet og behovene nærmere begrunnet, vil styret kunne ta stilling til søknad om å tilrettelegge en overnattingsfunksjon i omsøkte driftsbygning».

Etter denne behandlingen i 2013 har Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark fått nye vernebestemmelser. Blant annet er det åpnet opp for denne typen anlegg. Den nye søknaden behandles etter forskriftens bestemmelser, og ikke etter den generelle unntakshjemmelen i naturmangfoldlovens § 48.

Sekretariatet har både i 2014, 2018 og 2019 vært på befaring til Bredek, sammen med blant annet Statskog Fjelltjenesten, for å se på utfordringer knyttet til logistikken før, under og etter hogst. Det finnes overnattingsmuligheter både på Granneset og Inner-Bredek, som er to nærliggende fjellgårder i området. Granneset ligger 1,5 km unna Bredek og kan tenkes å være et alternativ til overnattingsplass, men da vil det gå bort litt tid hver dag til å gå mellom gårdene. Statskog presiserer at det også er snakk om oppholdsrom og en plass man kan ta pauser, spise, o.l. særlig i perioder der det kan være arrangementer på Bredekgården. Dersom de skal gå til Granneset for å ta nødvendige pauser vil det gå bort flere arbeidstimer hver dag. Inner-Bredek ligger noe nærmere, 1,2 km unna, men koia ved Inner-Bredek vurderes å være i såpass dårlig forfatning at det ikke kan pålegges noen å overnatte der i forbindelse med oppdrag i området. I tillegg vil det også her gå bort tid til å forflytte seg mellom gårdene ved oppstart, avslutning og eventuelle pauser. Statskog presiserer at de har gått mange runder internt før de har søkt om tillatelse, da de har mange bygg som skal forvaltes og vedlikeholdes.

I tillegg til å etablere en funksjon med overnatting- og oppholdsrom, er det søkt om en utvidelse av oppbevaringsdelen. I dag står to slåmaskiner, en stor slåmaskin med venderive, ryddesager, drivstoffdunker – og annet verktøy oppbevart på stedet. Den gamle redskapsbua har for liten dør som kan ikke utvides pga. bærekonstruksjon. Denne er for smal til venderiva, og den står nå oppbevart ute under plast. En utvidelse av redskapsbua vurderes som hensiktsmessig for å få oppbevart nødvendig utstyr, samt muligheten for å gjøre reparasjoner, service og annet arbeid på maskinene.

Formålet med vernet av Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark er å bevare et stort sammenhengende naturområde med særegne og representative økosystemer og landskap, og som er uten tyngre inngrep. Fjellgårdene i Rana er i motsetning til dette et kulturpåvirket landskap, med mange bygg. Byggene regnes ikke som tyngre inngrep, og de fleste har en stor kulturmessig verdi. Særlig sett i sammenheng med hverandre. Fjellgårdene forteller også ei viktig historie om bruken av fjellene og folks bosetningsmønster i fjelldaler. Flere av byggene på fjellgårdene er vernet etter Statens kulturhistoriske eiendommer (SKE).

Statskog oppgir i søknaden at de ønsker å benytte jernvitrol, slik at bygget skal få lik farge som resten av byggene på Bredek. Jernvitrol er ikke regnet som en miljøfarlig kjemikalie, men sikkerhetsbladet sier at utslipp til vann og grunn må unngås. Jernvitrol har ingen effekt på byggets holdbarhet, men er kun et fargestoff som gir bygget gråfarge. Denne fargen oppnås uansett, det vil bare ta lengre tid uten behandling. Vi vurderer at nytten ikke veier opp for ulempene som et eventuelt utilsiktet utslipp kan medføre. Sekretariatet foreslår at styret setter vilkår om at jernvitrol ikke skal benyttes, men at bygget får sin naturlige farge over tid. Nasjonalparkstyret er da innforstått med at bygget ikke vil stå i stil med de øvrige byggene de kommende årene.

Naturverdiene på Bredek knyttes hovedsakelig til slåttemarken arts mangfold. Takket være jobben som Statskog og Statskog Fjelltjenesten har gjort i og rundt slåttemarkene, har flere av slåtteengeene blitt klassifisert som kategori A (høyeste verdi – nasjonalt viktig). Den eksisterende redskapsbua som står på Bredek i dag er plassert skjult i terrenget, men samtidig bygget i en tradisjonell stil, som gjør at den ikke påvirker «helhetsinntrykket» på fjellgården.

Sekretariatet vurderer at tiltaket ikke vil være i konflikt med formålet med Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark. Tiltaket vil forlenge levetiden på de gamle byggene, slik at de også i fremtiden kan være åpne for publikum. Bredek blir en sentral plass i besøksstrategien for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark, og man ønsker å legge til rette for at fjellgården(e) gir besøkende gode opplevelser. Vi tror at dette skjer best ved at redskap og utstyr får sin egen plass på gården, og at personell fra Fjelltjenesten har en plass å trekke seg unna.

Materiell og utstyr til bygningsarbeidet fraktes enklest med helikopter i forbindelse med annen flyging i området. Sekretariatet innstiller på at det kan benyttes helikopter. Bruk av helikopter vil påvirke allmennhetens mulighet til å oppleve uforstyrret friluftsliv i området, i den perioden helikopteret er i lufta. Fordelen med helikopter er at denne perioden vil være kortvarig og raskt forbigående. Vi vurderer derfor at helikopter er godt egnet til denne transporten.

Vurderinger etter §§ 8 -12:

Det foreligger flere rapporter om slåttemarka på Bredek. Tiltaket vil ikke påvirke naturmangfoldet i området. Førre-var-prinsippet kommer til anvendelse når det gjelder bruken av jernvitrol. Sekretariatet vurderer også at det er viktig for fremtidig skjøtsel at forholdene for feltpersonellet bedres. En tillatelse til å utvide redskapsbua, samt anlegge oppholdsrom med overnatting kan da tenkes å bedre/opprettholde naturmangfoldet i området, også for fremtiden. Økosystemet i området tåler en utvidelse av redskapshuset. Hvor vidt det bør føres opp nye bygg på fjellgården, bør tas som egen vurdering. Utvidelsen av redskapshuset

skal gjennomføres i en tradisjonell stil, slik at det ikke skiller seg nevneverdig ut fra resten av bygningsmassen på Bredek.

Konklusjon

Sekretariatet innstiller på at Statskog SF gis tillatelse til å utvide redskapsbua, samt benytte helikopter i forbindelse med innfrakt av materiell og utstyr.

Klageadgang:

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen vil være tre uker etter at vedtaket er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom nasjonalparkstyret.

Parter i saken:

Statskog Fjelltjenesten	Postboks 63 Sentrum
Statskog Helgeland	Postboks 63 Sentrum
Helgeland Museum	
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen
Saltfjellet reinbeitedistrikt	Junkerdal
Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10

Andre relevante dokumenter, ikke vedlagt:

- Verneforskrift for Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark
- Miljødirektoratets veileder M106-2014: Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter
- Sommersel, G.-A. 2010: Bredek, Inner-Bredek, Stromdalsgården og Granneset i Rana kommune, Nordland fylke. Skjøtselsplan. Ecofact rapport 47. 102 s.
- Sommersel, G.-A. og Johansen, K.S. 2017: Bredek, Inner-Bredek, Stormdalsgården og Granneset i Rana kommune, Nordland fylke. Oppdatering skjøtselsplan 2017. Ecofact rapport 542. 108 s.